ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Циклова комісія із загальноосвітніх предметів та
дисциплін загальної підготовки

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Фахового коледжу
ЗВО «Університет Короля Данила»
_____Володимир ЯСЛИК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи безпекової підготовки»

Галузь знань 19 Архітектура та будівництво / G Інженерія, виробництво та будівництво

Спеціальність 192 Будівництво та цивільна інженерія / G19 Будівництво та цивільна інженерія

Освітньо-професійна програма «Будівництво та цивільна інженерія»

Освітньо-професійний ступінь – *фаховий молодший бакалавр.*
Статус дисципліни – *обов'язкова*
Мова викладання, навчання та оцінювання – *українська.*

Івано-Франківськ, 2026

Розробник:

Фурик Дмитро Дмитрович – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач циклової комісії Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила».

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії
із загальноосвітніх предметів та дисциплін загальної підготовки
Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила»
Протокол №1 від «26» серпня 2026 р.
Голова циклової комісії **Людмила ОСТАПОВА**

Схвалено методичною радою
Фахового коледжу
ЗВО «Університет Короля Данила»
Протокол №1 від «27» серпня 2026 р.
Голова методичної ради **Олег КЛІЩ**

ВСТУП

Мета вивчення дисципліни – є формування у здобувачів фахової передвищої освіти системних теоретичних знань, практичних умінь та психологічної готовності до дій в умовах воєнного стану, бойових дій і надзвичайних ситуацій; опанування базових навичок радіаційного, хімічного та біологічного захисту, мінної безпеки, індивідуальної тактичної й вогневої підготовки, протидії сучасним засобам повітряного нападу (БпЛА), а також алгоритмів автономного виживання в екстремальних умовах для збереження власного життя і здоров'я та сприяння обороноздатності держави.

Предмет навчальної дисципліни – вивчення навчальної дисципліни є закономірності виникнення й розвитку небезпечних чинників сучасного збройного конфлікту та надзвичайних ситуацій, тактико-технічні характеристики і будова стрілецької зброї, ручних гранат та вибухонебезпечних предметів, засоби індивідуального і колективного захисту, а також перевірені алгоритми, прийоми і способи індивідуальних та групових дій здобувачів фахової передвищої освіти щодо протидії збройним, техногенним і природним загрозам.

Основними завданнями вивчення дисципліни здобувачами фахової передвищої освіти є:

- радіаційний, хімічний та біологічний захист: засвоєння знань про уражаючі фактори зброї масового ураження (радіаційні, хімічні, біологічні загрози) та відпрацювання практичних навичок підбору, використання засобів індивідуального й колективного захисту і проведення часткової санітарної обробки;

-інженерна підготовка та мінна безпека: вивчення класифікації, будови й демаскуючих ознак мін, саморобних вибухових пристроїв та нерозірваних боєприпасів, правил облаштування базових укриттів, а також формування вмінь візуально розпізнавати вибухонебезпечні предмети і безпечно діяти при їх виявленні.

- тактична підготовка та протидія БпЛА: опанування принципів індивідуального пересування на полі бою, маскування, аналізу бойових ситуацій і класифікації безпілотних літальних апаратів (розвідувальних, ударних, FPV-дронів) разом із навичками вибору надійних укриттів та захисту від загроз із повітря;

- вогнева підготовка: вивчення будови, тактико-технічних характеристик та правил безпечного поводження зі стрілецьким озброєнням і ручними гранатами, а також засвоєння алгоритмів неповного розбирання, складання зброї, підготовки до стрільби й усунення затримок;

- виживання в екстремальних умовах: засвоєння сигналів оповіщення цивільного захисту й принципів комплектування тривожної валізи, а також формування практичних навичок оперативного реагування на загрози та автономного життєзабезпечення (забезпечення водою, теплом, укриттям і орієнтування на місцевості).

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні **вміти:**

1. **Ідентифікувати загрози та застосовувати засоби РХБ-захисту:** розпізнавати ознаки застосування зброї масового ураження (радіаційного, хімічного, біологічного зараження), правильно підбирати, перевіряти й оперативно одягати засоби індивідуального захисту (протигази, респіратори, захисний одяг) та проводити часткову санітарну обробку.
2. **Дотримуватися правил мінної безпеки:** візуально розпізнавати основні типи мін, нерозірваних боєприпасів, саморобних вибухових пристроїв (СВП) та

демаскуючі ознаки замінованої місцевості; діяти за безпечним алгоритмом при виявленні підозрілих предметів і облаштовувати найпростіші фортифікаційні укриття.

3. **Діяти в тактичній обстановці та протидіяти загрозам БпЛА:** оцінювати ризики під час бойових дій чи обстрілів, обирати безпечні маршрути пересування та надійні укриття, застосовувати прийоми маскування, а також своєчасно виявляти (візуально й акустично) ворожі безпілотні літальні апарати та ухилятися від їх ураження.

4. **Безпечно поводитися зі стрілецькою зброєю та гранатами:** неухильно дотримуватися правил безпеки при поводженні зі зброєю, виконувати алгоритми неповного розбирання і складання автомата, спорядження магазина, підготовки до стрільби, прицілювання, усунення базових затримок та підготовки ручних гранат до метання.

5. **Забезпечувати автономне виживання в екстремальних умовах:** чітко й без паніки діяти за сигналами оповіщення цивільного захисту («Повітряна тривога», хімічна чи радіаційна небезпека), укомплектовувати індивідуальну «тривожну валізу», орієнтуватися на місцевості без навігаційних приладів та організовувати базове життєзабезпечення (пошук і знезараження води, збереження тепла, облаштування тимчасового прихистку) в умовах відсутності критичної інфраструктури.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**

1. **Уражаючі фактори зброї масового ураження та основи РХБ-захисту:** класифікацію, фізико-хімічні властивості та механізми дії ядерної, хімічної та біологічної зброї; види, призначення, будову та правила використання засобів індивідуального (захист органів дихання і шкіри) та колективного захисту, а також способи дезактивації, дегазації, дезінфекції та санітарної обробки.

2. **Основи інженерної підготовки та мінної безпеки:** класифікацію, загальну будову, принципи дії та демаскуючі ознаки основних протипіхотних і протитанкових мін, саморобних вибухових пристроїв (СВП) та нерозірваних боєприпасів; види загороджень, правила поводження на потенційно небезпечних територіях та вимоги до облаштування базових польових укриттів.

3. **Теоретичні основи тактичної підготовки та протидії сучасним загрозам:** принципи ведення сучасного загальновійськового бою, способи індивідуального пересування на полі бою та інженерного маскування; класифікацію, тактико-технічні можливості та тактику застосування безпілотних літальних апаратів (розвідувальних, ударних, FPV-дронів), а також методи індивідуального й групового захисту від них.

4. **Матеріальну частину стрілецької зброї та ручних гранат:** фундаментальні правила безпеки при поводженні зі зброєю та боєприпасами; призначення, бойові властивості, загальну будову та принцип роботи частин і механізмів штатної стрілецької зброї й ручних гранат; порядок неповного розбирання і складання зброї, основи та правила стрільби, можливі затримки під час стрільби та способи їх усунення.

5. **Принципи виживання в екстремальних умовах та цивільного захисту:** єдину систему сигналів оповіщення населення у воєнний та мирний час і встановлені алгоритми дій за ними; перелік і призначення елементів індивідуального екстреного комплекту («тривожної валізи»); базові правила автономного існування в природному та урбанізованому середовищі за відсутності критичної інфраструктури (способи добування і очищення води, збереження тепла, розведення вогню, облаштування тимчасового укриття та орієнтування на місцевості).

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи національного спротиву		**Заочна форма**
Курс		**2, 3, 4**
Семестр		**3, 5, 7**
Кількість кредитів ECTS (год.)		**3 (90 год.)**
Аудиторні навчальні заняття, год.	лекції	**6**
	практичні	**6**
Самостійна робота, год		**78**
Форма підсумкового контролю		**залік**

СТРУКТУРНО–ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Пререквізити	Постреквізити
-	-

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни
«Основи безпекової підготовки» згідно з освітньо-професійною програмою
«Будівництво та цивільна інженерія»

Результати навчання	Код та назва компетентності
РН 5. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами, у тому числі з питань будівництва та цивільної інженерії.	ЗК 5. Здатність спілкуватись державною мовою, як усно, так і письмово.
РН 23. Застосувати знання і вміння у сфері національного спротиву для захисту незалежної України, її державного суверенітету та територіальної цілісності.	ЗК 9. Здатність застосовувати знання і вміння з основ національного спротиву в умовах воєнного стану або у інших визначених законодавством випадках.

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Фаховому коледжі ЗВО «Університету Короля Данила», студенти зобов'язані виконувати вимоги освітньо-професійної програми, графік освітнього процесу й вимоги навчального плану.

ПОВЕДІНКА В АУДИТОРІЇ

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту Університету, Положення про Фаховий коледж і Положення про систему внутрішнього розпорядку.

1. Студент повинен з'являтися на заняття без запізнень. Про початок і закінчення занять інформує розклад, доступний в електронному чи паперовому вигляді.
2. Студенти заходять в аудиторію тільки після того, як її залишать викладач і група, що мали там попереднє заняття.
3. Студенти повинні бути в аудиторії перед початком заняття, приходити раніше викладача.
4. Перед початком заняття студент має вимкнути звук мобільного телефона й інших пристроїв. Таке міжнародне правило етикету стосується не тільки освітнього процесу, а й будь-яких офіційних заходів. Користуватися ґаджетами під час заняття в цілях, що не пов'язані з освітнім процесом чи порушують його, не дозволяється.
5. В аудиторії слід поводитися виховано, стримано, уважно слухати викладача й бути активним учасником освітнього процесу.
6. Потрібно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку коледжу, бути толерантними, доброзичливими й виваженими у спілкуванні зі студентами й викладачами.
7. У разі дистанційної форми навчання присутність студента на практичному занятті передбачає обов'язково ввімкнуту камеру, а також активність та уважність.

ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого й здійснюється навчальний процес.

Студент зобов'язаний:

1. Поважати права всіх членів академічної спільноти ЗВО «Університет Короля Данила», Фахового коледжу зокрема.
2. Дотримуватися гендерної, расової, етнокультурної, міжконфесійної та політичної толерантності.
3. Не фальшувати, не підробляти документи, що стосуються навчального процесу.
4. Не списувати, не використовувати шпаргалки й інші підказки під час проміжного чи підсумкового контролю.
5. Поводитися гідно, навчатися сумлінно, бути чесним у міжособистісному спілкуванні.
6. Не пропонувати й не надавати членам академічної спільноти ЗВО «Університет Короля Данила», Фахового коледжу зокрема, неправомірної вигоди, не займатися протекціонізмом.

ВІДПРАЦЮВАННЯ ПРОПУЩЕНИХ ЗАНЯТЬ

Відповідно до Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила» усі

пропущені заняття, а також отримані негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані в установлений термін.
ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ (СЕМЕСТРОВОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ)
Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила» розглядає та вирішує проректор з навчальної роботи на підставі заяви студента або подання директора Фахового коледжу.
МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ДІАГНОСТИКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Результати Навчання	**Методи навчання**	**Форми та методи оцінювання**
Освітній компонент «Основи безпекової підготовки»		
РН 5. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами, у тому числі з питань будівництва та цивільної інженерії.	Словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда). Наочні методи (ілюстрування, мультимедійні методи). Практичні методи (вправи, практичні роботи). Метод самостійної роботи.	Поточний контроль. Усний контроль. Письмовий контроль. Тестовий контроль. Залік.
РН 23. Застосувати знання і вміння у сфері національного спротиву для захисту незалежної України, її державного суверенітету та територіальної цілісності.		

ДІАГНОСТИКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Система оцінювання результатів навчання здобувачів освіти 2, 3, 4 курсу за освітньо-професійною програмою «Будівництво та цивільна інженерія» здійснюється відповідно до «Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового коледжу ЗВО «Університету Короля Данила». Кожен вид контролю передбачений з урахуванням результатів навчання.

Видами діагностики та контролю знань з навчальної дисципліни є *поточний контроль, підсумковий контроль*, *оцінювання самостійної роботи*, *самоконтроль*.

Поточний контроль (в т. ч. контроль самостійної роботи та форми самоконтролю) – усне опитування та виконання письмових завдань (тестів), виступи, презентації на практичних заняттях. Оцінювання здійснюється за національною 12 бальною та 4 бальною системами.

Фіксація поточного контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи» на підставі 12 бальної шкали для студентів 2 курсу та 4 бальної шкали для студентів 3 та 4 курсу. У разі відсутності здобувача освіти на занятті виставляється «н». За результатами поточного контролю у Журналі автоматично обчислюється підсумкова оцінка та здійснюється підрахунок пропущених занять. Усереднена оцінка переводиться в 60-бальну шкалу.

Здобувачі освіти повинні мати оцінки з не менше 50 % аудиторних занять.

Оцінювання самостійної роботи, яка передбачена в тематичному плані навчальної дисципліни разом з аудиторною роботою, здійснюється під час проведення практичних занять (поточний контроль). Поточний контроль самостійної роботи передбачає усну відповідь, захист практичних робіт, вирішення ситуаційних задач, виконання індивідуальних завдань, відпрацювання практичних навичок тощо.

Виставлення балів за самостійну роботу під час поточного контролю обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями. Бали додаються до балів, які отримав здобувач освіти під час поточного контролю, але не більше, ніж кількість балів з оцінювання окремої теми заняття.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, контролюється під час підсумкового контролю.

Підсумковий контроль проводиться для встановлення рівня досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Основи безпекової підготовки», після завершення вивчення дисципліни.

До підсумкового контролю допускаються здобувачі освіти, які за результатами поточного контролю отримали 35 балів і більше. Усі здобувачі освіти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі заліку, завданням якого є перевірка розуміння здобувачем освіти програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. Усі здобувачі освіти зобов'язані до заліку відпрацювати всі пропущені практичні заняття та лекційні заняття.

За результатами підсумкового контролю здобувач освіти може отримати 40 балів. Здобувачі освіти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не склали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях, оцінюється в балах (національної шкали, 100-бальної шкали й шкали ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Здобувачі освіти можуть підвищувати свій рейтинг під час екзаменаційній сесії через одноразову повторну перездачу, попередньо подавши заяву адміністрації коледжу не пізніше одного робочого дня після сесії.

Одержаний при підвищенні рейтингу результат буде остаточним при виставленні підсумкового контролю.

Здобувачі освіти, які не з'явилися на залік без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

Самоконтроль передбачений у формі питань для самоконтролю, які розміщено на сторінці навчальної дисципліни «Основи національного спротиву» в Системі дистанційної освіти та виконанні практичних завдань, виконуючи які здобувачі фахової передвищої освіти мають можливість самостійно перевірити правильність виконання та проаналізувати неправильні результати.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
(за 12-бальною шкалою)

Шкала в балах	*Оцінка шкали ECTS*	*Національна шкала*
90-100 балів	A	10-12 («відмінно»)
83-89 балів	B	9 («дуже добре»)
75-82 бали	C	7-8 («добре»)
67-74 бали	D	6 («задовільно»)
60-66 балів	E	4-5 («достатньо»)
35-59 балів	FX	3 («незадовільно»)
0-34 бали	F	1-2 («неприйнятно»)

При цьому, бали повинні відповідати таким критеріям:

12 балів: студент демонструє системні, глибокі та бездоганні знання з усіх тем дисципліни (РХБ-захист, мінна безпека, тактична і вогнева підготовка, протидія БпЛА, автономне виживання). Безпомилково, чітко і в межах нормативу виконує практичні алгоритми дій та правила безпеки зі зброєю й засобами індивідуального захисту. Уміє самостійно аналізувати нестандартні бойові чи екстремальні ситуації, прогнозувати ризики та приймати обґрунтовані, безпечні рішення. Програму самостійної роботи виконано в повному обсязі на високому рівні.

11 балів: студент володіє глибокими і повними знаннями навчального матеріалу, вільно орієнтується у тактико-технічних характеристиках зброї, класифікації мін, типів БпЛА та сигналах оповіщення. Впевнено та без порушень правил безпеки виконує практичні завдання, грамотно аргументує порядок дій у небезпечних ситуаціях, але може припуститися однієї несуттєвої неточності у другорядних теоретичних деталях.

10 балів: студент виявляє міцні й повні знання програмового матеріалу, чітко розуміє причинно-наслідкові зв’язки та алгоритми дій під час загроз. Правильно застосовує теоретичні знання для вирішення практичних і ситуаційних завдань, неухильно дотримується правил безпеки (зокрема у вогневій та мінній підготовці), проте допускає 1–2 незначні похибки у формулюваннях, які самостійно виправляє після зауваження викладача.

9 балів: студент добре володіє навчальним матеріалом у повному обсязі, логічно і послідовно викладає теоретичні питання. Самостійно виконує стандартні практичні вправи (підбір засобів захисту, розпізнавання ВНП, базові алгоритми поводження зі зброєю та дій за сигналами тривоги) без порушення вимог безпеки, але потребує незначних уточнювальних запитань під час аналізу складних тактичних ситуацій.

8 балів: студент засвоїв основний теоретичний матеріал, розуміє базові поняття і правила з усіх розділів курсу. Здатний самостійно виконати типові практичні завдання і ситуаційні вправи за відомим алгоритмом, але відповіді є дещо неповними або містять 2–3 некритичні помилки у деталях (наприклад, у характеристиках озброєння чи класифікації загроз), які усуваються за допомогою викладача.

7 балів: студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, знає базові правила мінної та вогневої безпеки, основні сигнали оповіщення і способи захисту від РХБ-загроз та БпЛА. Практичні дії виконує загалом правильно, але невпевнено, з порушенням часових нормативів або потребує підказок викладача для переходу між етапами виконання алгоритму.

6 балів: студент володіє матеріалом на базовому репродуктивному рівні, може дати визначення основним поняттям і назвати головні правила безпеки. Практичні завдання виконує за зразком або за покроковою допомогою викладача, зазнає труднощів при самостійному аналізі бойової чи екстремальної обстановки, проте не допускає критичних порушень техніки безпеки.

5 балів: студент відтворює лише окремі фрагменти навчального матеріалу (менше половини обсягу), плутається у класифікації загроз, будові зброї та послідовності дій при виявленні ВНП чи атаці БпЛА. Практичні дії виконує з суттєвими помилками і лише під безпосереднім керівництвом та з підказками викладача, самостійна робота виконана частково.

4 бали: студент має поверхові, уривчасті уявлення про предмет вивчення, але орієнтується у найпростіших життєво необхідних правилах безпеки (заборона чіпати підозрілі предмети, базові правила поводження зі зброєю, реагування на сигнал «Повітряна тривога»). Здатний виконати лише елементарні дії за прямим інструктажем викладача та відповісти на найпростіші навідні запитання.

3 бали: студент знайомий лише з окремими термінами дисципліни, не володіє цілісними алгоритмами дій в умовах загроз. Намагається відповідати на запитання, але припускається грубих помилок у базових правилах безпеки; не здатний виконати практичне завдання навіть за допомогою викладача, проте може розпізнати окремі об’єкти (протигаз, автомат, умовні знаки мінної небезпеки).

2 бали: студент виявляє майже повне незнання теоретичного матеріалу, не орієнтується у правилах безпеки та алгоритмах виживання, може назвати лише 1–2 розрізнені факти з курсу без розуміння їхньої суті. Завдання для самостійної роботи не виконані.

1 бал: студент присутній на занятті, але повністю не засвоїв зміст дисципліни, не може дати відповіді на жодне елементарне запитання навіть за допомогою навідних підказок викладача і відмовляється від виконання практичних та самостійних завдань.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
(за 4-бальною шкалою)

Шкала в балах	***Оцінка шкали ECTS***	***Національна шкала***
90-100 балів	A	5 («відмінно»)
83-89 балів	B	4 («дуже добре»)
75-82 бали	C	4 («добре»)
67-74 бали	D	3 («задовільно»)
60-66 балів	E	3 («достатньо»)
35-59 балів	FX	2 («незадовільно»)
0-34 бали	F	2 («неприйнятно»)

При цьому, оцінки повинні відповідати таким критеріям:

5 «відмінно»: студент демонструє глибокі, системні й міцні знання всього програмового матеріалу з РХБ-захисту, інженерної, тактичної та вогневої підготовки, мінної безпеки, протидії БпЛА й основ виживання в екстремальних умовах. Чітко, впевнено та в межах встановлених нормативів виконує практичні вправи і алгоритми дій, неухильно дотримується правил безпеки при поводженні зі стрілецькою зброєю, гранатами та при виявленні вибухонебезпечних предметів. Здатний самостійно

аналізувати складні бойові та надзвичайні ситуації, приймати правильні й безпечні рішення. Завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі на високому рівні (допускається не більше 1–2 незначних неточностей у другорядних деталях, які студент легко виправляє самостійно).

4 «дуже добре»:

Здобувач освіти вільно оперує термінологією та без сторонньої допомоги впевнено виконує практичні завдання, демонструючи високий рівень підготовки в різних тактичних сценаріях.

***4 «добре»*:** студент добре володіє навчальним матеріалом у повному обсязі, логічно і послідовно викладає теоретичні питання щодо класифікації загроз, будови зброї, характеристик БпЛА та сигналів оповіщення. Самостійно і правильно виконує стандартні практичні вправи (застосування засобів індивідуального захисту, базові алгоритми поводження зі зброєю, ідентифікація ВНП, дії за сигналами тривоги) без порушення вимог техніки безпеки. Проте під час аналізу нестандартних тактичних ситуацій або виконання практичних нормативів може припускатися окремих несуттєвих помилок чи неточностей, які усуває після уточнювальних запитань викладача. Самостійна робота виконана повністю з незначними зауваженнями.

***3 «задовільно»*:** студент засвоїв основний (базовий) теоретичний матеріал на репродуктивному рівні, орієнтується у головних поняттях та життєво важливих правилах безпеки (заборона наближатися до ВНП, базові правила поводження зі зброєю, реагування на сигнали тривоги). Відповіді є неповними, поверхневими або містять суттєві неточності у класифікації загроз чи будові озброєння. Практичні завдання і алгоритми дій студент виконує невпевнено, з порушенням часових нормативів і лише за зразком або за допомогою навідних запитань та покрокових підказок викладача, але без критичних порушень правил безпеки. Самостійна робота виконана частково.

3 «достатньо»:

Здобувач освіти розуміє переважну більшість матеріалу та виконує базові нормативи на рівні стандартних вимог, проте під час практичних дій іноді потребує самоконтролю.

***2 «незадовільно»*:** студент має лише уривчасті, фрагментарні уявлення про предмет вивчення (менше половини програмового матеріалу), не володіє цілісними алгоритмами дій в умовах бойових чи надзвичайних загроз. Плутається у будові зброї, типах вибухонебезпечних предметів і правилах застосування засобів захисту. Під час виконання практичних завдань припускається грубих помилок (зокрема у правилах безпеки зі зброєю чи мінної безпеки), які не може виправити навіть за допомогою викладача. Більшість завдань самостійної роботи не виконано.

***1 «неприйнятно»* :** студент виявляє повне незнання навчального матеріалу з усіх тем дисципліни, не знає елементарних правил безпеки при поводженні зі зброєю, вибухонебезпечними предметами та під час сигналів оповіщення. Не здатний виконати жодного практичного завдання або дати відповідь на прості навідні запитання викладача; завдання для самостійної роботи повністю відсутні.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН					
№	Назва теми	Заочна форма навчання			
		всього	лекції	практичні заняття	самостійна робота
1	Зброя масового ураження та захист від радіаційних, хімічних і біологічних загроз	14	1	1	12
2	Інженерна підготовка, мінна безпека та розпізнавання вибухонебезпечних предметів	18	1	1	16
3	Тактична підготовка, аналіз бойових ситуацій та протидія сучасним загрозам (БпЛА)	18	1	1	16
4	Вогнева підготовка: правила безпеки, будова зброї та алгоритми дій зі стрілецьким озброєнням і гранатами	20	2	2	16
5	Основи виживання в екстремальних умовах та дія за сигналами оповіщення	20	1	1	18
Всього годин на вивчення дисципліни		**90**	**6**	**6**	**78**

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Основи безпекової підготовки»

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Зброя масового ураження та захист від радіаційних, хімічних і біологічних загроз.

1.Уражаючі фактори РХБЗ, індикація зараження, правила та алгоритми дій цивільного населення на зараженій місцевості.

2.Види та уражаючі фактори ЗМУ.

3.Евакуації з зон радіаційного й хімічного забруднення, особливості дезактивації та дегазації.

Тема 2. Інженерне забезпечення та мінна безпека.

1. Класифікація вибухонебезпечних предметів (ВНП), демаскуючі ознаки мін-пасток, правила та алгоритми дій при виявленні небезпечних об’єктів.

2. Інженерне облаштування позицій, використання властивостей місцевості для укриття.

Тема 3. Основи тактичної підготовки та протидія сучасним засобам ведення бою.

1. Індивідуальні та групові тактичні дії, принципи укриття, особливості протидії та заходи безпеки при виявленні БпЛА.

2. Вибір і зміна позицій у бою.

Тема 4. Основи вогневої підготовки та безпека поводження зі зброєю.

1. Заходи безпеки під час поводження зі стрілецькою зброєю (АК-74, UAR-15) та ручними гранатами.

2. Основи балістики, точки прицілювання та усунення затримок при стрільбі.

Тема 5. Виживання в екстремальних умовах та алгоритми дій у надзвичайних ситуаціях.

1. Дії при обстрілах і тривозі, комплектування «тривожної валізи», підготовка укриттів, заходи автономного життєзабезпечення.

2. Способи очищення й фільтрації води, профілактика гіпотермії.

3. ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ заняття	Теми лекцій	Кількість годин
		заочна форма
1	Зброя масового ураження та захист від радіаційних, хімічних і біологічних загроз	1
2	Інженерна підготовка, мінна безпека та розпізнавання вибухонебезпечних предметів	1
3	Тактична підготовка, аналіз бойових ситуацій та протидія сучасним загрозам (БпЛА)	1
4	Вогнева підготовка: правила безпеки, будова зброї та алгоритми дій зі стрілецьким озброєнням і гранатами	2
5	Основи виживання в екстремальних умовах та дія за сигналами оповіщення	1
Всього годин лекційних занять		**6**

4. ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ заняття	Тема заняття	Кількість годин
		денна форма
1	Аналіз алгоритмів дій при РХБ-загрозах та використання засобів індивідуального захисту	1

2	Візуальна ідентифікація вибухонебезпечних предметів та алгоритми мінної безпеки.	1
3	Аналіз тактичних ситуацій, алгоритми укриття та захист від БпЛА.	1
4	Заходи безпеки при поводженні зі зброєю, схема будови АК-74/UAR-15 та ручних гранат.	2
5	Планування автономного життєзабезпечення та підготовка до дій у кризових ситуаціях.	1
Всього годин практичних занять		**6**

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Назва теми	Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендовані джерела інформації
Тема 1. Зброя масового ураження та захист від РХБ загроз	Види та уражаючі фактори ЗМУ, правила поведінки та евакуації з зон радіаційного й хімічного забруднення, особливості дезактивації та дегазації.	12	1,3,4,9,12
Тема 2. Інженерна підготовка та мінна безпека	Різновиди протипіхотних та протитанкових мін, мін-пасток; інженерне облаштування позицій, використання властивостей місцевості для укриття.	16	1,6,6,12,13
Тема 3. Тактична підготовка та дія в динамічних умовах	Вибір і зміна позицій у бою, тактичні прийоми протидії БпЛА та засобам повітряної розвідки ворога, прийняття рішень у критичних ситуаціях.	16	1,7,8,9,17
Тема 4. Вогнева підготовка та ручні гранати	Детальна будова та принцип дії АК-74, UAR-15 та ручних гранат (Ф-1, РГД-5, РГО, РГН); балістика, вибір прицілу, заходи безпеки при поводженні зі зброєю.	16	7,8,11,14,1517
Тема 5. Виживання та спеціальна підготовка	Способи очищення й фільтрації води, профілактика гіпотермії, підготовка домашнього укриття, автономне життєзабезпечення та правила орієнтування при	18	1,2,5,9,10,12

	переміщенні в зоні підвищеного ризику.		
Всього годин самостійної роботи		**78**	

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Що таке зброя масового ураження та які її основні види?
2. Які основні уражаючі фактори ядерного вибуху?
3. Що таке радіація та які види іонізуючого випромінювання існують?
4. Як радіаційне випромінювання впливає на організм людини?
5. Що таке радіаційне забруднення місцевості та які його ознаки?
6. Які основні правила поведінки населення під час радіаційної небезпеки?
7. Що таке хімічна зброя та які небезпечні хімічні речовини можуть використовуватися?
8. Які основні ознаки хімічного зараження місцевості?
9. Які засоби індивідуального захисту використовуються під час хімічної небезпеки?
10. Що таке біологічна зброя та які загрози вона становить для населення?
11. Які основні правила поведінки під час біологічної загрози?
12. Що таке дезактивація, дегазація та дезінфекція?
13. Який порядок дій людини під час отримання повідомлення про радіаційну або хімічну небезпеку?
14. Які основні правила евакуації із зон радіаційного та хімічного забруднення?
15. Що таке інженерна підготовка та яке її призначення?
16. Які основні види інженерних загороджень існують?
17. Що таке протипіхотні міни та яке їх призначення?
18. Що таке протитанкові міни та чим вони відрізняються від протипіхотних?
19. Які основні види вибухонебезпечних предметів можуть зустрічатися в побуті та на місцевості?
20. Що таке міни-пастки та чому вони становлять особливу небезпеку?
21. За якими зовнішніми ознаками можна запідозрити наявність вибухонебезпечного предмета?
22. Яких правил необхідно дотримуватися при виявленні підозрілого предмета?
23. Чому категорично заборонено торкатися, переміщувати або розбирати невідомі предмети?
24. Який алгоритм дій людини у разі виявлення міни або боєприпасу?
25. Які основні правила мінної безпеки для цивільного населення?
26. Що таке інженерне облаштування укриттів і для чого воно використовується?
27. Як правильно використовувати природні властивості місцевості для захисту від небезпеки?
28. Які служби необхідно повідомляти про виявлення вибухонебезпечних предметів?
29. Що таке тактична підготовка та які її основні завдання?
30. Що таке тактична ситуація та які чинники впливають на прийняття рішень?
31. Які основні правила особистої безпеки під час перебування в зоні бойових дій?
32. Що таке укриття та які вимоги висуваються до безпечного укриття?
33. Які основні правила поведінки під час артилерійського обстрілу?
34. Як необхідно діяти під час раптового обстрілу на відкритій місцевості?

35. Що таке безпілотний літальний апарат (БпЛА) та які його основні види?
36. Які основні способи використання БпЛА у сучасних воєнних конфліктах?
37. Які небезпеки становлять розвідувальні та ударні безпілотники?
38. Які основні ознаки можливої загрози з боку БпЛА?
39. Як діяти цивільній особі у разі виявлення ворожого безпілотника?
40. Яких правил необхідно дотримуватися під час повітряної загрози?
41. Чому важливо дотримуватися інформаційної безпеки та не публікувати фото й відео військових об'єктів?
42. Яке значення має психологічна стійкість під час кризових і бойових ситуацій?
43. Що таке вогнева підготовка та які її основні завдання?
44. Які основні правила безпеки необхідно дотримуватися при поводженні з вогнепальною зброєю?
45. Які основні частини та механізми автомата АК-74?
46. Яке призначення основних частин і механізмів АК-74?
47. Які основні характеристики та особливості конструкції карабіна UAR-15?
48. У чому полягають основні відмінності між АК-74 та UAR-15?
49. Що таке стрілецька зброя та як вона класифікується?
50. Що таке балістика та які її основні види?
51. Що таке траєкторія польоту кулі та від яких чинників вона залежить?
52. Що таке прицільні пристосування та яке їх призначення?
53. Які основні правила транспортування та зберігання вогнепальної зброї?
54. Які існують види ручних гранат та яке їх загальне призначення?
55. Які основні особливості та відмінності ручних гранат Ф-1, РГД-5, РГО та РГН?
56. Чому необхідно суворо дотримуватися правил безпеки під час поводження з гранатами та боєприпасами?
57. Що таке виживання в екстремальних умовах та які його основні принципи?
58. Які першочергові потреби людини в умовах автономного виживання?
59. Як правильно організувати запаси питної води та продуктів харчування на випадок надзвичайної ситуації?
60. Які існують способи очищення та знезараження питної води?
61. Що таке гіпотермія та які її основні ознаки?
62. Як запобігти переохолодженню організму в екстремальних умовах?
63. Які основні правила облаштування домашнього укриття?
64. Що повинна містити тривожна валіза?
65. Які основні сигнали цивільного оповіщення існують та як на них реагувати?
66. Який алгоритм дій населення під час сигналу «Повітряна тривога»?
67. Як правильно підготуватися до евакуації під час надзвичайної ситуації?
68. Які основні способи орієнтування на місцевості без використання електронних пристроїв?
69. Як організувати автономне життєзабезпечення сім'ї на випадок тривалого відключення електроенергії, води та зв'язку?
70. Які основні правила психологічної самодопомоги та взаємодопомоги під час надзвичайних ситуацій?

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Левченко О. Г., Землянська О. В., Праховнік Н. А., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності та цивільний захист : підручник для студентів спеціальностей з

природничих, соціально-гуманітарних наук та інформаційно-комунікаційних технологій. Київ : Каравела, 2021. 268 с. URL: ela.kpi.ua

2. Левченко О. Г., Землянська О. В., Праховнік Н. А., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності та цивільний захист : додатки до підручника. Київ : Каравела, 2021. 312 с.URL: caravela.com.ua

3. Лоїк В. Б., Ратушний Р. Т., Синельніков О. Д., Довгановський М. О., Яковчук Р. С. Радіаційний, хімічний та біологічний захист. Ч. 1. Хімічний захист : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, 2022. 688 с. URL: ldubgd.edu.ua

4. Лоїк В. Б., Ратушний Р. Т., Синельніков О. Д., Довгановський М. О., Яковчук Р. С., Тарнавський А. Б. Радіаційний, хімічний та біологічний захист. Ч. 2. Радіаційний захист : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, 2022. 576 с. URL: ldubgd.edu.ua

5. Стеблюк В. В. (за заг. ред.). Домедична підготовка : підручник / А. В. Самодін, О. В. Чуприна, Т. П. Жилін та ін. Харків : Право, 2020. 341 с. URL: library.gov.ua

6. Клапчук Т. О., Осмачко Є. О., Лященко О. Г. Мінна безпека не без ПЕКа : навчальний посібник. Харків : Ранок, ВГ «Кенгуру», 2020. 144 с. URL: minio.kyivcity.gov.ua

7. Соколовський С. А., Павлов Я. В., Пістряк П. В. та ін. Стрілецька зброя та вогнева підготовка : підручник / за заг. ред. С. А. Соколовського. Харків : Національна академія Національної гвардії України, 2023. 693 с.

8. Петренко В. М., Кривошеєв А. М., Ляпа М. М., Семененко В. В. Стрілецька зброя та вогнева підготовка : підручник. Суми : Сумський державний університет, 2020. 372 с.

9. Левченко О. Г., Полукаров О., Арламов О., Полукаров Ю., Землянська О. Охорона праці та цивільний захист : підручник для студентів бакалаврату / за ред. О. Г. Левченка. Київ : Каравела, 2021. 352 с. URL: opcb.kpi.ua

10. Дарман П. Підручник виживання в екстремальних ситуаціях : досвід спеціальних підрозділів світу. Київ : Видавничий дім «СКІФ», 2022. URL: warbooks.com.ua

11. Методика підготовки та проведення занять з вогневої підготовки : методичний посібник. Львів : Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, 2020. 212 с.

12. Безпека життєдіяльності : підручник / А. С. Бєліков, В. А. Шаломов, С. В. Подкопаєв та ін. ; за заг. ред. А. С. Бєлікова. Дніпро : Журфонд, 2024. 240 с

13. Захист України. Інтегрований курс : модельна навчальна програма для закладів, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти / І. Борохович, А. Коваленко, І. Когут [та ін.]. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2024. 26 с.

14. Шило О. Стрілецький хортинг як сучасний вид бойового мистецтва: проблема класифікації та перспективи розвитку. Physical Culture and Sport: Scientific Perspective. 2024. № 2. P. 80–89. Київ http://doi.org/10.31891/pcs.2024.2.12

15. Шило О., Виноградський Б. Особливості виконання елементів цілісного пострілу у стрілецькому хортингу. Педагогічна інноватика: сучасність та перспективи. 2024. №

16. Шило О., Виноградський Б. Змагальна діяльність у стрілецькому хортингу. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2025.№ 1(69). С. 68–75. Київ. DOI: https://doi.org/10.29038/2220-7481-2025-01-68-75

17. Мазін, В. М., Шило, О. М., Єлін, С. М., Шуба, Л. В. Статистичне обґрунтування норм тестів з вправності поводження зі зброєю у початковій загальновійськовій підготовці. Педагогічна Академія: наукові записки. 2025. 21 с. Запоріжжя DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.16907010

18. Мазін В., Єлін С., Шило О., Чередниченко І. Вплив занять стрілецьким хортингом на вправність поводження зі зброєю. Освіта. Інноватика. Практика, 2025. Запоріжжя Том 13, № 7. С. 55–61. DOI: https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i7-008.

19. Мазін В., Єлін С., Шило О., Корж Н. Вплив оновленої програми зі стрілецького хортингу на успішність виконання контрольних вправ. Olympicus. 2025. №4. С. 76–84.Запоріжжя. DOI: https://doi.org/10.24195/olympicus/2025-4.9.

Додаткова література

1. Волянський П. Б., Гринзовський А. М., Гур'єв С. О. та ін. Домедична допомога на місці події: практичний посібник / за заг. ред. П. Б. Волянського, С. О. Гур'єва. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 224 с.

2. Кириченко І. Г., Котляр Н. В., Черняховський В. Й. Основи домедичної допомоги: навч. посіб. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 207 с.

3. Крилюк В. О., Кузьмін В. Ю., Кузьмінський І. В. Серцево-легенева реанімація (алгоритми та маніпуляції): метод. посіб. Київ, 2017. 73 с.

4. Бадюк М. І., Ковида Д. В., Микита О. О. та ін. Домедична допомога. Травма: алгоритми та маніпуляції: метод. посіб. Київ, 2018. 212 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Навчально-методичні матеріали з цивільного захисту та домедичної допомоги. Національний університет цивільного захисту України : офіційний сайт. URL: https://nmc.dsns.gov.ua/lg/posibniki (дата звернення: 16.08.2026).

1. Матеріали з міжнародного гуманітарного права для закладів освіти. Міністерство освіти і науки України : офіційний сайт. URL: https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/mizhnarodne-humanitarne-pravo (дата звернення: 16.08.2026).

2. Міжнародне гуманітарне право : навчальні та інформаційні матеріали. Міжнародни. URL: https://redcross.org.ua/ihl/ (дата звернення: 16.08.2026).

3. Навчальні матеріали з мінної безпеки та правил поводження з вибухонебезпечними предметами. Державна служба України з надзвичайних ситуацій : офіційний сайт. URL: https://bezpeka.dsns.gov.ua/materials/vybukhonebezpechni-predmety-ta-pravyla-povodzhennya-z-nymy (дата звернення:16.08.2026).

4. Навчально-інформаційні матеріали з домедичної допомоги. Міністерство охорони здоров'я України : офіційний сайт. URL: https://moz.gov.ua/uk/moz-nagadue-bazovi-pravila-domedichnoi-dopomogi (дата звернення: 16.08.2026).

5. Військові публікації Сил територіальної оборони Збройних Сил України : вебсайт. URL: https://sprotyvg7.com.ua/ (дата звернення: 6.08.2026).

6. Сили територіальної оборони Збройних Сил України : офіційний YouTube-канал. URL: https://www.youtube.com/@TROUkraineG7 (дата звернення: 6.08.2026).

7. Застосування технологій в умовах війни : онлайн-курс. Prometheus : платформа масових відкритих онлайн-курсів. URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/technology-in-wartime/ (дата звернення: 6.08.2026).

8. Інженер БПЛА. Базовий курс : онлайн-курс. Prometheus : платформа масових відкритих онлайн-курсів. URL:

https://prometheus.org.ua/prometheus-free/drone-engineering-intro/ (дата звернення: 6.08.2026).

9. OSINT — розвідка з відкритих джерел та інформаційна безпека : онлайн-курс. Prometheus : платформа масових відкритих онлайн-курсів. URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/osint-open-source-intelligence/ (дата звернення: 6.08.2026).

10. Вивчаючи міжнародне гуманітарне право : онлайн-курс. Prometheus : платформа масових відкритих онлайн-курсів. URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/international-humanitarian-law/ (дата звернення: 6.08.2026).